

ІНСТИТУТ ПІДГОТОВКИ КАДРІВ
ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ ЗАЙНЯТОСТІ УКРАЇНИ

Кафедра теоретичної та прикладної економіки

СИЛАБУС
НОРМАТИВНОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ВВНЗ 2. «МЕТОДОЛОГІЯ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ НАУКОВИХ
ДОСЛІДЖЕНЬ»

ДЛЯ ПІДГОТОВКИ АСПІРАТІВ
Денної/заочної форми навчання

ОСВІТНЬО-НАУКОВА ПРОГРАМА
«МЕНЕДЖМЕНТ»

ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ 07 «УПРАВЛІННЯ І АДМІНІСТРУВАННЯ»
СПЕЦІАЛЬНІСТЬ 073 «МЕНЕДЖМЕНТ»

Курс	I	
Семестр	1-й	
Вид контролю		
Кількість годин / кредитів	90 год. / 3 кредитів	
з них:	д. ф. н.	з. ф. н.
<i>лекції</i>	16 год.	16 год.
<i>практичні</i>	4 год.	4 год.
<i>семінарські</i>	–	–
<i>індивідуальні завдання</i>	–	–
<i>самостійна робота</i>	70 год.	70 год.
Викладач	Савченко Василь Антонович, д.е.н., професор	
Email:	savchenko.vasyl@gmail.com	
Консультації	ПН, ЧТ – 14 ⁰⁰ –16 ⁰⁰	

1. АНОТАЦІЯ КУРСУ

Предметом вивчення навчальної дисципліни є загальні закономірності пошуку і розв'язання проблем розвитку економіки, управління та адміністрування за допомогою сучасних можливостей наукових досліджень у сфері економіки.

Міждисциплінарні зв'язки.

Навчальна дисципліна «Методологія та організація наукових досліджень» входить в цикл дисциплін, спрямованих на теоретичну та практичну підготовку аспірантів. Змістовно курс пов'язаний із циклом навчальних дисциплін з економіки та менеджменту. Дисципліна є базою для проведення та підготовки дисертаційного дослідження в галузях економіки та менеджменту.

Метою викладання навчальної дисципліни є формування розуміння сучасних напрямків здійснення економічних досліджень в сфері економіки, управління та адміністрування; оволодіння методологією та методами економічних досліджень; засвоєння умінь формування програми і плану дисертаційних досліджень; формування умінь моніторингу основних ситуаційних факторів у науковому середовищі; набуття навичок наукової організації досліджень; прищеплення навичок та прийомів роботи з інформаційними джерелами; набуття вмінь узагальнення результатів дисертаційного дослідження; опанування вимог та стандартів щодо оформлення наукової продукції (результатів дисертаційного дослідження); опанування вмінь оцінювати економічний ефект від запровадження результатів дисертаційного дослідження.

Основні завдання вивчення дисципліни полягають в теоретичній та практичній підготовці аспірантів з питань сутності проведення економічних досліджень в сфері економіки, управління та адміністрування; навчання аспірантів методології та методики наукових досліджень; прищеплення інтересу та навичок творчого пошуку; підготовка аспірантів до самостійної наукової діяльності; визначення економічної ефективності наукових досліджень; підготовка та захист дисертаційної роботи.

2. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

У результаті вивчення навчальної дисципліни аспіранти набувають таких *компетентностей*:

Загальні вміння (компетентності):

- ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу, синтезу та встановлення взаємозв'язків між соціально-економічними явищами та процесами.
- ЗК 2. Здатність генерувати нові ідеї (креативність)
- ЗК 3. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми
- ЗК 4. Здатність проводити самостійне наукове дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та прикладне значення.
- ЗК 5. Здатність до професійної презентації результатів наукового дослідження в письмовій та усній формі
- ЗК 6. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел
- ЗК 7. Здатність спілкуватися з представниками різних професійних груп та у міжнародному контексті

Спеціальні (фахові) вміння (компетентності)

- СК 1. Глибокі знання теоретичних та методологічних аспектів сучасного менеджменту, розуміння процесів, що обумовлюють перспективи його розвитку.
- СК 2. Здатність використовувати знання, уміння й навички в галузі теорії й практики управління.
- СК 3. Здатність мобілізувати управлінські ресурси з метою активізації трудової діяльності персоналу організацій.
- СК 5. Знання сучасних проблем функціонування систем управління на макро-, мезо-, та мікроекономічних рівнях в державному секторі економіки (служба зайнятості).

Програмні результати навчання (РН)

- РН 2. Генерувати нові науково-теоретичні та практично спрямовані ідеї, шукати власні шляхи вирішення проблеми.
- РН 3. Ідентифікувати проблему та визначити її актуальність, здійснити критичний аналіз підходів до її вирішення, провести діагностику існуючого стану соціально-економічних явищ, обґрунтувати напрями вирішення проблеми.
- РН 5. Визначити об'єкт, предмет, структуру наукового дисертаційного дослідження, знати методи та адекватно їх використовувати для досягнення його цілей та завдань в сфері управління та адміністрування.
- РН 6. Аналізувати, оцінювати існуючі та синтезувати нові ідеї щодо розв'язання складних проблем економіки та управління в службі зайнятості.

3. ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАННЯ

Навчальні технології та форми і засоби навчання

Підготовка аспірантів з дисципліни «Методологія та організація наукових досліджень» потребує використання активних форм навчання, які наближують навчальний процес до реальних професійних ситуацій.

Для активізації процесу навчання аспірантів у ході вивчення дисципліни

застосовуються такі навчальні технології та засоби:

✓ *на лекціях* чітко та зрозуміло структурується матеріал; зосереджується увага аспірантів на проблемних питаннях; наводяться конкретні приклади практичного застосування отриманих знань; звертаються до зарубіжного досвіду вирішення окремих проблем; заохочуються до критичного сприймання нового матеріалу замість пасивного конспектування; використовуються наочні матеріали, схеми, таблиці, моделі, графіки; використовуються технічні засоби навчання: мультимедійний проектор, слайди тощо;

✓ *на практичних заняттях* запроваджуються різні навчальні технології: розгорнута бесіда, обговорення проблем, дискусії; вирішення ситуаційних вправ; розв'язання проблемних питань; мозковий штурм; кейс-методи; презентації; аналіз конкретної ситуації; робота в малих групах; рольові та ділові ігри; банки візуального супроводження; письмовий контроль знань; індивідуальне та групове опитування; перехресна перевірка завдань з наступною аргументацією виставленої оцінки тощо;

✓ *на семінарських заняттях* обговорюються основні проблеми теми; проводяться дискусії, спрямовані на поглиблення, розширення, деталізацію і закріплення теоретичного матеріалу, які сприяють активізації пізнавальної діяльності аспірантів, формуванню самостійності суджень, умінню відстоювати власні думки, аргументувати їх на основі наукових фактів та сприяють оволодінню фундаментальними знаннями, допомагають розвивати логічне мислення, формувати переконання, оволодіти культурою толерантності.

✓ *самостійну роботу аспіранта* викладач планує разом з аспірантом, але виконує її аспірант за завданнями та під методичним керівництвом і контролем викладача; зміст самостійної роботи за темами визначається робочою програмою навчальної дисципліни.

Обов'язковими елементами активізації навчальної роботи аспірантів є чіткий контроль відвідування аспірантами занять, заохочення навчальної активності, справедлива диференціація оцінок.

Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					Кількість годин				
	денна форма					заочна форма				
	усього	у тому числі				усього	у тому числі			
К*		ІнЗ*	ПК*	СР*	К*		ІнЗ*	ПК*	СР*	
Тема 1. <i>Основи методології економічних досліджень</i>	9	2	2		5	9	2	2		5
Тема 2. <i>Теоретичні засади методології логіки економічних досліджень</i>	9	2	2		5	9	2	2		5
Тема 3. <i>Специфічні методи економічних досліджень</i>	9	2	2		5	9	2	2		5
Тема 4. <i>Причинні зв'язки та гіпотези в економічних дослідженнях</i>	9	2	сам.		7	9	2	сам.		7
Тема 5. <i>Узагальнення результатів економічних досліджень</i>	9	2	2		5	9	2	2		5
Тема 6. <i>Економічне дослідження і методика його виконання економіці, в управлінні та адмініструванні</i>	9	2	2		5	9	2	2		5
Тема 7. <i>Підготовка теоретичного розділу дисертаційної роботи з проблем економіки, управління та адміністрування</i>	9	2	2		5	9	2	2		5
Тема 8. <i>Підготовка наступних розділів дисертаційної роботи з проблем управління економіки, управління та адміністрування</i>	9	2	2		5	9	2	2		5
Тема 9. <i>Впровадження результатів дисертаційної роботи з проблем економіки, управління та адміністрування</i>	9	2	2		5	9	2	2		5
Тема 10. <i>Оцінювання ефективності дисертаційної роботи з проблем економіки, управління та адміністрування</i>	9	2	2		5	9	2	2		5
Підсумковий контроль				4					4	
УСЬОГО ГОДИН	90	20	18		52	90	20	18		52

* К – контактні заняття; ІнЗ – індивідуальні заняття; СР – самостійна робота, ПК* – підсумковий контроль.

Методи навчання

Із метою забезпечення максимального засвоєння аспірантами матеріалу дисципліни використовуються наступні методи навчання:

Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності:

- словесні (лекція-монолог, лекція-діалог, проблемна-лекція);
- наочні (презентація, демонстрування; опорних сигналів; опорних конспектів);
- практичні методи (вправи; практичні завдання; спостереження).

Методи стимулювання й мотивації навчально-пізнавальної діяльності:

- метод проблемного викладу матеріалу;
- моделювання життєвих ситуацій;
- мозковий штурм;
- метод опори на життєвий досвід;
- навчальної дискусії.

Методи контролю й самоконтролю за ефективністю навчально-пізнавальної діяльності:

- усного контролю;
- письмового контролю;
- самоконтролю та взаємоконтролю;
- рецензування відповідей.

4. СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ

Методи контролю

Контроль і оцінювання знань, вмінь та навичок аспірантів здійснюється згідно з кредитно-модульною системою організації навчального процесу і складається з двох етапів: поточного та підсумкового.

Поточний контроль здійснюється в процесі вивчення дисципліни на практичних заняттях і проводиться у терміни, які визначаються календарним планом.

Завданням поточного контролю є перевірка розуміння та засвоєння теоретичного матеріалу, вироблення навичок проведення розрахункових робіт, умінь самостійно опрацьовувати тексти, здатності осмислити зміст теми, умінь публічно чи письмово представити певний матеріал (презентація).

Об'єктами поточного контролю знань аспірантів є:

- систематичність, активність, своєчасність та результативність роботи над вивченням програмного матеріалу дисципліни, у т.ч. виконання домашніх завдань та розв'язання задач;
- виконання завдань для самостійного опрацювання;
- виконання індивідуального завдання.

Об'єктом підсумкового контролю знань аспірантів у формі заліку є виконання усних та письмових завдань.

Рейтинг аспіранта із засвоєння дисципліни визначається за 100 бальною шкалою. Підсумкова оцінка курсу навчальної дисципліни є сумою рейтингових оцінок (балів), одержаних за окремі оцінювані форми навчальної діяльності: поточне та підсумкове тестування рівня засвоєння теоретичного матеріалу під час аудиторних занять та самостійної роботи (модульний контроль); оцінка (бали) за виконання практичних індивідуальних завдань. Підсумкова оцінка виставляється після повного вивчення навчальної дисципліни, яка виводиться як сума проміжних оцінок за змістові модулі.

Розподіл балів, які отримують аспіранти

Поточне тестування, контрольна модульна та самостійна робота			Залік	Сума
Поточне тестування	Контрольна модульна робота	Самостійна робота	25	100
40	10	25		
75				

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Переведення даних 100-бальної шкали оцінювання в чотирибальну та шкалу за системою ECTS:

Шкала	Оцінка за чотирибальною шкалою	Шкала ECTS
90-100	Відмінно	A
80-89	Добре	B
70-79		C
66-69		D
60-65	Задовільно	E
21-59	незадовільно з можливістю повторного складання екзамену	FX
0-20	незадовільно з можливістю вивчення дисципліни за	F

	індивідуальним графіком у формі додаткової індивідуально-консультативної роботи	
--	---	--

Критерії оцінювання

Еквівалент оцінки в балах для кожної окремої теми може бути різний, загальну суму балів за тему визначено в робочій навчальній програмі дисципліни. Розподіл балів між видами занять (лекції, практичні заняття, самостійна робота) можливий шляхом спільного прийняття рішення викладача і аспірантів на першому занятті.

Критерії оцінювання за шкалою:

«ВІДМІННО» (А, 90-100 балів) – аспірант дає вичерпні, обґрунтовані, теоретично і практично правильні відповіді не менш ніж на 90% питань, рішення задач та виконання вправ є правильними, демонструє знання матеріалу підручників, посібників, інструкцій, проводить узагальнення і висновки, акуратно оформлює завдання, був присутній на лекціях, має конспект лекцій чи реферати з основних тем курсу, проявляє активність і творчість у виконанні групових завдань;

«ДОБРЕ» (В, 80-89 балів, дуже добре; С, 75-79 балів, добре) – аспірант володіє знаннями матеріалу, але допускає незначні помилки у формуванні термінів, категорій і розрахунків, проте за допомогою викладача швидко орієнтується і знаходить правильні відповіді не менш ніж на 75% питань, був присутній на лекціях, має конспект лекцій чи реферати з основних тем курсу, проявляє активність у виконанні групових завдань;

«ЗАДОВІЛЬНО» (D, 66-69 балів, задовільно; E, 60-65 балів, достатньо) – аспірант дає правильну відповідь не менше ніж на 61% питань, або на всі питання дає недостатньо обґрунтовані, невичерпні відповіді, допускає грубі помилки, які виправляє за допомогою викладача; при цьому враховується наявність конспекту за темою завдань та самостійність, участь у виконанні групових завдань;

«НЕЗАДОВІЛЬНО» (FX, 21-59 балів, незадовільно з можливістю повторного складання; F, 1-34 бали з обов'язковим повторним курсом) – студент дає правильну відповідь не менше ніж на 35% питань, або на всі питання дає необґрунтовані, невичерпні відповіді, допускає грубі помилки, має неповний конспект лекцій, індиферентно або негативно проявляє себе у виконанні групових завдань, загалом має поверхневе уявлення про основний навчальний матеріал, не може ним оперувати.

5. ПОЛІТИКА НАВЧАЛЬНОГО КУРСУ

Політика курсу полягає в послідовному та цілеспрямованому здійсненні навчального процесу на засадах прозорості, доступності, наукової обґрунтованості, методичної доцільності та відповідальності учасників освітнього процесу.

1. Науково-педагогічні, наукові та педагогічні працівники закладу вищої освіти зобов'язані:

- 1) забезпечувати високий науково-теоретичний і методичний рівень викладання;
- 2) дотримуватись норм педагогічної етики, моралі, поважати людську гідність майбутніх спеціалістів;
- 3) залучати здобувачів освіти до наукової діяльності;
- 4) дотримуватися в освітньому процесі академічної доброчесності та забезпечувати її дотримання здобувачами вищої освіти;
- 5) розвивати в осіб, які навчаються в Інституті, самостійність, ініціативу, творчі здібності;
- 6) дотримуватися законів України, статуту та Етичного Кодексу ІПК ДСЗУ, інших нормативно-правових актів.

2. Здобувачі вищої освіти, зобов'язані:

- 1) дотримуватися вимог законодавства, Статуту та правил внутрішнього розпорядку Інституту;
- 2) виконувати вимоги з охорони праці, техніки безпеки, виробничої санітарії, протипожежної безпеки, передбачені відповідними правилами та інструкціями;
- 3) виконувати вимоги освітньої програми та досягати визначених для відповідного рівня вищої освіти результатів навчання:
 - не пропускати заняття без поважної причини та не запізнюватися;
 - брати активну участь в освітньому процесі, вести конспекти лекцій, практичних занять, готувати теоретичний та практичний матеріал, виконувати передбачені курсом вправи, вирішувати задачі та тестові завдання;
 - здійснювати самостійну підготовку до занять згідно до затвердженого плану;
 - відпрацьовувати пропущені заняття (лекції, практичні, семінарські) у вигляді рефератів, презентацій, розрахунків згідно з темою заняття під час консультацій викладача за розкладом кафедри не пізніше завершення семестру;
 - складати згідно з графіком поточний модульний контроль (ІНДЗ, контрольна робота) з дисципліни;
- 4) дотримуватись академічної доброчесності:
 - самостійно виконувати навчальні завдання, завдання поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх

індивідуальних потреб і можливостей);

- посилатись на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримуватись норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надавати достовірну інформацію про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

За порушення академічної доброчесності (плагіат, фальсифікація, списування, обман тощо) здобувачі освіти можуть бути притягнені до академічної відповідальності:

- повторне проходження оцінювання (контрольна робота, іспит, залік тощо);
- повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми;
- відрахування із Інституту.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Білуха М.Т. Методологія наукових досліджень. Підручник. К.: АБЦ, – 2002. – 135. – 480 с.
2. Гетьманцева Н.Д. Методологія наукових досліджень: [навч. посіб. для магістерських програм «Менеджмент корпорацій (АТ) «та менеджмент малого бізнесу»] Н. Д. Гетьманцева. – К.: КНЕУ, 2009. – 516 ; [4] с.
3. Єріна А.М., Закотай В.Б., Єрін Д.Л. Методологія наукових досліджень: Навчальний посібник. – К.: Центр навчальної літератури, 2004. – 212 с.
4. Закон України «Про вищу освіту» // Урядовий кур'єр. Орієнтир. – 2014. – № 146. – с.7-18.
5. Закон України «Про наукову і науково-технічну діяльність» // Урядовий кур'єр. Орієнтир. – 2016. – № 16. – с.7-14.
6. Карпаш О. М., Райтер П. М., Карпаш М. О. Методологія наукових досліджень: навчальний посібник /О. М. Карпаш, П. М. Райтер, М. О. Карпаш. – Івано-Франківськ, ІФНТУНГ, 2014. – 253 с.
7. Ковальчук В.В., Моїсєєв Л.М. Основи наукових досліджень: Навчальний посібник. – 2-ге вид. – К.: ВД «Професіонал», 2004. – 208 с.
8. Комар Ю. М., Попов О. І., Комар В. Ю. Основи наукових досліджень. Навч. посібник. К.: Видавництво Ліра-К, 2018. 182 с.
9. Корягін М.В. Основи наукових досліджень: навч. посіб. / М.В. Корягін, М.Ю. Чік. – 2-ге вид. – К.: Алерта, 2017. – 622 с.
10. Методологія наукових досліджень: прикладний аспект: навч. посібник / І. Ф. Родіонова; М-во освіти і науки У., ДВНЗ «Київський нац. екон. ун. ім. В. Гетьмана. – К.: КНЕУ, 2010. – 107 с.
11. Понкин И. В. Методология науки и прикладной аналитики: параметры полноты охвата и полноты учета определяющих факторов в исследовании / NОМО THE NIKA: Философия. Социология. Право. 2020. Том 45, № 2 (с. 212-219).
12. Понкин И. В., Редькина А. И. Методология научных исследований и прикладной аналитики: Учебник/РОО «Институт государственно-конфессиональных отношений и права». М. : Буки Веди, 2020. 365 с.
13. Постанова Кабінету міністрів України «Про затвердження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти» від 29 квітня 2015 р. № 266 // Урядовий кур'єр. Орієнтир. – 2015. – № 102. – с.14-15.
14. Постанова Кабінету міністрів України «Про затвердження Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах)» від 23 березня 2016 р. № 261 // Урядовий кур'єр. Орієнтир. – 2016. – № 80. – с.9-10.